

Tweede Kamer

DER STATEN-GENERAAL

Voorzitter

Aan de Griffier van de Commissie voor Binnenlandse Zaken

Binnenhof 1a
2513 AA Den Haag
Postbus 20018
2500 EA Den Haag

T 070 318 20 00

E voorzitter@tweedekamer.nl
I www.tweedekamer.nl

Den Haag, 5 oktober 2016

Geachte heer Van der Leeden,

Hierbij stuur ik u een afschrift van de brief aan het lid Omtzigt inzake de IORP richtlijn.

Met vriendelijke groet,

Khadija Arib
Voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal

Tweede Kamer

DER STATEN-GENERAAL

Voorzitter

Aan het lid Pieter Omtzigt

Binnenhof 1a
2513 AA Den Haag
Postbus 20018
2500 EA Den Haag

T 070 318 20 00

E voorzitter@tweedekamer.nl
I www.tweedekamer.nl

Den Haag, 5 oktober 2016

Zeer geachte heer Omtzigt,

In uw email van 23 augustus 2016 vraagt u de aandacht van het Presidium voor de informatievoorziening aan de Kamer naar aanleiding van de behandeling van het door de staatssecretaris van Sociale Zaken en Werkgelegenheid aangeboden onderhandelingsresultaat over de IORP richtlijn. U eindigt uw email met de vraag "bent u van mening dat de Kamer haar taak kon uitoefenen op zo'n korte termijn met deze tekst?"

Tijdens het VSO op 29 juni jl. is een aantal malen gerefereerd aan de discussie over de reikwijdte van artikel 68 GW en aan het belang van actieve en adequate informatievoorziening door de regering. Ik onderschrijf het belang van actieve en adequate informatievoorziening aan de Kamer ten zeerste. Aan het slot van het VSO heb ik gewezen op de briefwisseling met de Minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties over de reikwijdte van art. 68 GW (KS 28 362). Ik heb daarbij opgemerkt dat het goed zou zijn om de brief van de minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties plenair te behandelen.

De gang van zaken rond de totstandkoming van de IORP-richtlijn laat zien dat dit nog steeds een actueel thema is. Los van de – uiteindelijk politieke – afweging of in dit geval de informatievoorziening adequaat is geweest, rijst hierbij de vraag of gebruik had kunnen worden gemaakt van de zogenaamde stilteprocedure om teksten eerder vertrouwelijk met de Kamer te delen. Ook speelt de vraag of aan de voorwaarde die de Kamer heeft verbonden aan het beëindigen van het parlementair voorbehoud, namelijk dat "het conceptstandpunt van de Raad voorafgaand aan de besluitvorming in de Raad tijdig en met een waardering van het kabinet aan de Kamer wordt toegezonden" is voldaan. 1)

Ik zie twee wegen om dit verder uit te diepen. In het kader van mijn periodiek overleg met de leden van het Kabinet zal ik dit onderwerp bespreken met de minister van Buitenlandse Zaken.

1) Brief van de Voorzitter van de Tweede Kamer d.d. 24 juni 2014 aan de staatssecretaris van Sociale Zaken en Werkgelegenheid.

De commissie voor Binnenlandse Zaken zou in deze casus aanleiding kunnen zien voor nadere vragen aan de minister over de reikwijdte van artikel 68 GW. In verband daarmee stuur ik een afschrift van deze brief en van de achterliggende stukken (uw e-mailbericht en het verslag van het VSO) aan de vaste commissie voor Binnenlandse Zaken.

Met vriendelijke groet,
namens het Presidium

A handwritten signature in black ink, consisting of a stylized 'A' followed by a horizontal line.

Khadija Arib
Voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal

Tweede Kamer

DER STATEN-GENERAAL

Voorzitter

Aan de staatssecretaris van Sociale Zaken en Werkgelegenheid
In afschrift aan de minister van Buitenlandse Zaken
de minister van Sociale Zaken en Werkgelegenheid

Postbus 20018
2500 EA Den Haag
070 318 30 33

Den Haag, 24 juni 2014

Betreft: vastgestelde afspraken behandelvoorbehoud bij het EU-voorstel inzake
bedrijfspensioenfondsen COM (2014) 167 (Kamerstuk 33 931, nr.1)

Met verwijzing naar artikel 4, lid 3, van de Goedkeuringswet bij het Verdrag van Lissabon bevestig ik u hierbij dat tijdens het algemeen overleg van 10 juni 2014 over het EU-voorstel inzake bedrijfspensioenfondsen tussen de vaste commissie voor Sociale Zaken en Werkgelegenheid en u de volgende afspraken zijn gemaakt:

- 1) *De staatssecretaris informeert de commissie SZW in een afzonderlijke rapportage per kwartaal en zo nodig vaker over de voortgang in de onderhandelingen en over opties die voorliggen ter besluitvorming in de Raad en onderliggende fora. Dit heeft met name betrekking op:*
 - a. *de gedetailleerde en uniforme bepalingen over pensioencommunicatie;*
 - b. *de ruime en gedetailleerde gedelegeerde bevoegdheden;*
 - c. *de bevoegdheden van de Europese toezichthouder;*
 - d. *de bepalingen inzake governance;*
 - e. *de financiële gevolgen voor pensioenfondsen, werkgevers en deelnemers;*
 - f. *de financiële en administratieve lasten.*
- 2) *Het conceptstandpunt van de Raad wordt voorafgaand aan de besluitvorming in de Raad tijdig en met een waardering van het kabinet aan de Kamer toegezonden.*

Voor de goede orde wijs ik u erop dat met deze afspraken het parlementair behandelvoorbehoud bij bovengenoemd voorstel formeel is beëindigd.

Ik maak van de gelegenheid gebruik om te wijzen op aangenomen motie 33931 – 2, waarin de regering wordt verzocht niet in te stemmen met gedelegeerde regelgeving in dit voorstel.

Met vriendelijke groet,

Anouchka van Miltenburg
Voorzitter van de Tweede Kamer
der Staten-Generaal

Van: Omtzigt P.H. <P.omtzig@tweedekamer.nl>

Datum: 23 augustus 2016 11:15:29 CEST

Aan: Voorzitter Tweede Kamer <voorzitter@tweedekamer.nl>, Arib K. <K.Arib@tweedekamer.nl>, Knops R.W. <r.knops@tweedekamer.nl>

Onderwerp: IOPR richtlijn en achtergrond bij verzoek om brief van het presidium

Geachte voorzitter/Beste Khadisja,

Bij het debat over de IORP-2 richtlijn op 29 juni 2016 vroeg ik een (breed gesteunde) brief van het presidium over de gang van zaken rond deze richtlijn.

(Verslag van de plenaire vergadering: <https://zoek.officielebekendmakingen.nl/h-tk-20152016-102-6.html>)

Ik beloofde u dit nog even kort per email toe te lichten. Dat doe ik hierbij.

De IORP-richtlijn is behoorlijk omstreden. De Tweede Kamer benoemde mij en collega Roos Vermeij als rapporteur en co-rapporteur om als de richtlijn zou verschijnen, ons in te zetten voor een gele kaart vanwege de subsidiariteit.

Op basis hiervan schreef ik in 2012 namens de hele Kamer deze position paper:

<https://www.houseofrepresentatives.nl/pensions>

Na het verschijnen van de richtlijn, maakt de Tweede Kamer een behandelvoorbehoud. Dat werd na een AO opgeheven middels deze brief van uw ambtsvoorganger.

<https://www.tweedekamer.nl/downloads/document?id=ee4a0e0a-f9ba-4547-910f-55e1643c4ed1&title=Vastgestelde%20afspraken%20behandelvoorbehoud%20EU-voorstel%20herziening%20van%20de%20richtlijn%20over%20regels%20voor%20bedrijfspensioenfondsen.pdf>

De afspraken uit 2014 waren dus:

- een uitgebreide kwartaalrapportage

- **“ Het conceptstandpunt van de Raad wordt voorafgaand aan de besluitvorming in de Raad tijdig en met een waardering van het kabinet aan de Kamer toegezonden. “**

Tijdens het Nederlands voorzitterschap heeft de regering gepoogd om een compromis tot stand te krijgen in de Europese Unie.

Dit leidde tot de volgende gang van zaken in juni.

- Op 8 juni 2016 vertelde staatssecretaris Klijnsma tijdens het AO pensioenen dat zij hoopte op een akkoord voor 1 juli (einde NL voorzitterschap)

- Ze bood aan dat zij de Kamer vertrouwelijk wilde bijpraten. Ik vroeg om een schriftelijk verslag te laten maken van dat overleg.

- De briefing vond plaats op dinsdag 14 juni, was ambtelijk en er is geen verslag gemaakt (daar heb ik wel op aangedrongen, maar helaas)

- Op 15 juni stuurde een zeer grote meerderheid van de Kamer een vertrouwelijk brief aan staatssecretaris Klijnsma, die zij bijna per ommekeer beantwoordde. Deze stukken zijn later ook openbaar gemaakt: <https://zoek.officielebekendmakingen.nl/kst-33931-16.html>

De Kamer vroeg oa:

“Toezichtarbitrage mag nooit een reden voor verhuizing zijn.

Hierbij dringen wij er bij u op aan deze zaken goed te borgen in een eventueel compromis. Wij herinneren u er tevens aan dat Nederlandse gepensioneerden en werkenden veel kunnen verliezen als er een massaal proces van collectieve waardeoverdracht op gang zou komen.

In lijn met de afspraken onder 2 ontvangen wij het resultaat van de onderhandelingen graag tijdig voordat het voor besluitvorming voorligt in de Raad, inclusief een appreciatie van het kabinet van alle mogelijke gevolgen, risico's en kansen van een nieuwe richtlijn.”

De staatssecretaris zegde toe: “Ik zal de Kamer zo spoedig mogelijk informeren als er een voorlopig onderhandelingsresultaat ligt”

- Op 24 juni (de dag na het Brexit referendum) schrijft de regering dat er een compromis is en beschrijft zij een deel van het compromis.

- Op 28 juni stellen we met zijn drieën Kamervragen: waar blijft de tekst van de richtlijn?
<https://zoek.officielebekendmakingen.nl/ah-tk-20152016-3017.html>

- Op 28 juni om 17.21 uur krijgt de Kamer eindelijk de tekst van de richtlijn. Die is inclusief preambule 100 pagina's.

- De regering wilde instemming voor 30 juni. Dan vindt de COREPER vergadering plaats, een soort onderraad van de Raad zelf. Aangezien NL die raad voorziet en het wel zeer ongebruikelijk is om in de Raad en COREPER verschillend te stemmen, was dit op zich een logische vraag.

- De enige wijze om het op de agenda te krijgen was een VSO op 29 juni. Het debat begon om 14.20 uur.

In het debat wijzen bijna alle oppositiepartijen erop dat er gewoon geen gelegenheid was om de tekst goed te bestuderen, laat staan de gevolgen te begrijpen. Daar wil je echt experts voor raadplegen.

De tekst lijkt overigens al meer dan 10 dagen eerdere beschikbaar geweest te zijn in een stilteprocedure bij de EU. Zij is in die tijd ook niet vertrouwelijk ter inzage gelegd.

De vraag aan de voorzitter en het presidium is dus: **bent u van mening dat de Kamer haar taak kon uitoefenen op zo'n korte termijn met deze tekst?**

verder ben ik van mening dat het aantoonbaar toezichtarbitrage zal leiden tot verhuizing. Dat punt is nergens door de regering geadresseerd.

Graag verneem ik van u/ het presidium per brief zoals in het debat gevraagd.

Vriendelijke groet,

Pieter Omtzigt

dr. P.H. (Pieter) Omtzigt

Lid van de Tweede Kamer voor het **CDA**

Plein 2

Postbus 20018

2500 EA 's Gravenhage

pieter.omtzig@tweedekamer.nl

www.cda.nl/omtzig

Herziening IORP-richtlijn

Aan de orde is het **VSO Herziening van de richtlijn over regels voor bedrijfspensioenfondsen (IORP) COM (2014) 167 (33931, nr.12)**.

De voorzitter:

Ik heet de staatssecretaris van Sociale Zaken en Werkgelegenheid van harte welkom. Ik geef de heer Omtzigt, de aanvrager van dit VSO, als eerste spreker het woord.

De heer Omtzigt (CDA):

Voorzitter. Ik spreek mede namens de ChristenUnie en de SGP. Gisteravond kregen we deze richtlijn van 100 pagina's en vandaag moeten we aangeven of we ermee akkoord gaan. We moeten binnen 24 uur beslissen over 100 pagina's aan pensioenwetgeving uit Europa. Er staan een aantal positieve punten in: de staatssecretaris is erin geslaagd om ervoor te zorgen dat er geen gedelegeerde handelingen in zitten, de Europese Commissie mag zelf geen regels stellen en de Nederlandsche Bank mag zelf ook nog iets vertellen over het Nederlandse pensioenstelsel. Maar het Nederlandse pensioenstelsel en de Nederlandse gepensioneerden zijn toch slechter af met deze richtlijn dan zonder deze richtlijn.

De richtlijn gaat exclusief over Nederland. Na het vertrek van het Verenigd Koninkrijk is 60% van het pensioenvermogen in heel Europa Nederlands: 15 miljoen Nederlanders hebben 1.200 miljard euro, terwijl de andere 400 miljoen inwoners van de EU minder hebben. Duitsland heeft een uitzondering van ongeveer 100% bedongen in rechtsoverweging 16.

De richtlijn beoogt via artikel 13 dat pensioenfondsen kunnen verhuizen naar een ander land. Waarom zou je dat willen? Als een pensioenfonds van Nederland naar een ander land verplaatst wordt, mag DNB maar heel beperkt toetsen of dat in het belang is van de deelnemer. In artikel 13.5b staat dat dit slechts op drie gronden mogelijk is. Als DNB weigert, kan een buitenlands fonds bij een buitenlandse rechter betogen dat het in het buitenland net zo goed is als hier. Dat gebeurt dus niet eens bij een Nederlandse rechter. Je moet zoiets dan vervolgens in Cyprus of Malta aanvechten. Zo'n land kan vervolgens op basis van artikel 14.4b, lid E. zeggen dat het een rekenrente van 5% hanteert. Het gevolg is dat je je in het buitenland rijk kunt rekenen en hier niet, en dat leidt tot grote arbitrage. De richtlijn kan zorgen voor een eenzijdige stroom van vertrekkende fondsen, terwijl fondsen socialezekerheidsinstellingen zijn en geen marktinstellingen. Als fondsen mogen kiezen waar zij zich willen vestigen, hebben wij echt niets geleerd van de financiële crisis. Ik dien daarom de volgende motie in.

De Kamer,

gehoord de beraadslaging,

constaterende dat sinds de brexit, de voorliggende IORP-II-pensioenrichtlijn bijna exclusief over het Nederlandse stelsel gaat;

constaterende dat de Nederlandse Tweede Kamer eerder een gele kaart getrokken heeft tegen een concept van deze richtlijn;

constaterende dat de voorliggende richtlijn verbeteringen heeft ten opzichte van het oorspronkelijke plan, zoals het feit dat de gedelegeerde regelgeving verwijderd is;

constaterende echter dat de richtlijn Nederlandse pensioenfondsen aanmoedigt om zich in het buitenland te vestigen, en dat de richtlijn daarbij DNB onvoldoende bevoegdheden geeft om de deelnemers te beschermen;

van mening dat het Nederlandse pensioenstelsel onderdeel is van de sociale zekerheid en dat er geen reden is om pensioenfondsen aan te moedigen te verhuizen om zelf het eigen toezicht te mogen kiezen;

van mening dat het vertrek van pensioenfondsen en toezichtarbitrage buitengewoon onwenselijk zijn en op termijn leiden tot grote schade aan het Nederlandse stelsel en Nederlandse gepensioneerden en werkenden;

verzoekt de regering, niet in te stemmen met de voorgestelde IORP-II-richtlijn over pensioenfondsen en er zorg voor te dragen dat er geen voorstellen voor een nieuwe richtlijn op dit gebied gedaan worden,

en gaat over tot de orde van de dag.

De voorzitter:

Deze motie is voorgesteld door de leden Omtzigt, Dijkgraaf, Ulenbelt, Schouten, De Graaf, Thieme, Krol, Van Vliet en Van Klaveren.

Zij krijgt nr. 15 (33931).

Mevrouw Lodders (VVD):

Voorzitter. De heer Omtzigt heeft al een aantal belangrijke vragen gesteld. Ik wacht met grote belangstelling de antwoorden van de staatssecretaris af. Maar ik heb niettemin ook een tweetal vragen aan haar. Kan de staatssecretaris klip-en-klaar aangeven of de Nederlandse toezichthouder, de Nederlandsche Bank, een vetorecht heeft bij de overdracht van pensioenvermogen naar het buitenland? Ja of nee?

Mijn tweede vraag gaat over iets waar we in de aanloop naar dit eindtraject al een aantal keren over hebben gesproken. Is de conclusie juist dat er iets meer communicatiebepalingen opgenomen zijn dan in het oorspronkelijk gewenste voorstel? Kan de staatssecretaris bevestigen dat het een zeer beperkte uitbreiding is? Wat betekent dit voor de administratieve lasten van de pensioenfondsen?

De heer Omtzigt (CDA):

Wat vindt de VVD-fractie ervan dat we binnen 24 uur moeten besluiten over een richtlijn van 100 pagina's? Denkt zij echt dat het 100 pagina's zonder administratieve lasten zijn?

Mevrouw Lodders (VVD):

Zoals de heer Omtzigt heeft kunnen horen, heb ik gezegd dat hij een aantal belangrijke vragen heeft gesteld. Ik wacht met belangstelling op de antwoorden van de staatssecretaris. Ik deel de mening van de heer Omtzigt dat het een enorm pak papier is. Ik ben ook heel erg nieuwsgierig naar het antwoord van de staatssecretaris op mijn vraag over de administratieve lasten. We hebben eerder met elkaar gesproken over de communicatiebepalingen en de gedelegeerde handelingen. Daarbij zie ik een aantal positieve elementen terugkomen, maar mijn vraag is wel wat zij betekenen voor de administratieve lasten. Ik kan mij voorstellen dat ook de staatssecretaris dat nog niet heeft kunnen beoordelen in deze korte tijd.

De heer Krol (50PLUS):

Voorzitter. Zoals bekend heeft 50PLUS grote bedenkingen bij alle Europese regelgeving ten aanzien van pensioenen. Wij vrezen dat via het sluipende proces van richtlijnen en regelgeving vanuit Brussel onze soevereiniteit ten aanzien van ons pensioenstelsel wordt uitgehold. Het gebeurt in kleine minimale stapjes, maar die stapjes worden wel gezet. Het verhuizen van pensioenfondsen en het kiezen van toezicht lijken ons niet passend voor pensioenfondsen. Het gaat immers om ons Nederlandse stelsel, een van de beste

pensioenstelsels van de wereld. Daar moeten we zuinig op zijn. Is de staatssecretaris dat met ons eens?

Regelgeving waarmee verhuizing van pensioenfondsen en dergelijke wordt bevorderd, vinden wij overbodig en onwenselijk. Hiermee halen wij ons, hoe dan ook, onnodige risico's op de hals. Wij willen niet dat dat gebeurt met pensioenen. 50PLUS heeft daarom vol overtuiging de motie-Omtzigt c.s. op stuk nr. 15 medeondertekend.

Mevrouw Vermeij (PvdA):

Mevrouw Lodders vroeg of er een vetorecht van de Nederlandsche Bank is op de verhuizing van Nederlandse pensioenfondsen naar het buitenland. Ik heb het stuk helemaal gelezen. Volgens mij is dat vetorecht er. Als dat zo is, zijn wij dan niet beter af dan zonder deze richtlijn?

De heer Krol (50PLUS):

Ik kan het oprecht nog niet beoordelen. Ik merk wel dat Europa met al deze regelgeving steeds verder stapjes zet in de richting van meebeslissen over onze pensioenen. Daar wil ik voorzichtig mee zijn. Ik wil niet een document van 100 pagina's dat wij gisteravond kregen toegestuurd zo snel beoordelen en daarmee het risico lopen dat wij er straks allemaal spijt van krijgen.

De voorzitter:

Voordat ik haar het woord geef, vraag ik aan mevrouw Vermeij: is dit punt niet in het schriftelijk overleg gewisseld?

Mevrouw Vermeij (PvdA):

Nee, maar ik zal u niet de hele procedure uit de doeken doen, voorzitter.

Tegen de heer Krol zeg ik: u zegt dan eigenlijk met mij dat dit een interessante vraag is om door te geleiden. Het is dus eigenlijk een aanvullende vraag op de vraag van mevrouw Lodders: zijn wij door dit vetorecht van de nationale toezichthouder niet beter af voor ons stelsel dan zonder deze richtlijn? Nog los van het feit dat wij er volgens mij voor ons stelsel ook baat bij hebben dat andere landen goede pensioenregelingen opbouwen. Ik zou eigenlijk via de heer Krol die vraag aan de staatssecretaris willen stellen. Volgens mij is de staatssecretaris dat met mij eens.

De heer Krol (50PLUS):

Ik zie dat de voorzitter knikt. Ik ben ook heel nieuwsgierig naar het antwoord, maar laten wij samen vooral heel voorzichtig zijn.

Staatssecretaris Klijnsma:

Voorzitter. Ik dank de Kamer dat dit debat zo snel kan plaatsvinden. Sinds de Europese Commissie een voorstel voor herziening van de IORP-richtlijn heeft uitgebracht, hebben wij natuurlijk al menigmaal hierover van gedachten gewisseld. De zorgen van de Kamer over het voorstel van de Commissie waren heel helder. Tijdens de onderhandelingen hebben wij ons hier continu voor ingezet. Met resultaat, want aan alle zorgen is tegemoetgekomen: geen harmonisatie van kapitaalseisen, geen gedelegeerde bevoegdheden voor de Commissie of EIOPA, geen gedetailleerde communicatievereiste, geen gedetailleerde governance-eisen en geen verplichting voor een bewaarder voor DC-regelingen. Wat regelt de richtlijn dan wel? De belangrijkste verandering in de richtlijn is dat nu Europees geregeld wordt dat de Nederlandsche Bank, onze toezichthouder, kan ingrijpen als een Nederlands pensioenfonds naar het buitenland wil vertrekken. Daar is nu niets voor geregeld op Europees niveau. Ik heb goed geluisterd naar het debatje van daarnet. Het vetorecht van de Nederlandsche Bank is hiermee nu dus Europees verankerd. Andere landen krijgen dus ook steviger stelsels op basis van deze richtlijn. Dat was een vraag van de heer Krol.

De heer **Omtzigt** (CDA):

Ik lees op pagina 36, artikel 13, lid 5b, dat er slechts drie gronden zijn waarop DNB mag blokkeren. Een grond is niet dat er onvoldoende toezicht in een ander land is. Klopt dat?

Op het moment dat DNB nee zegt, moet deze dat meedelen aan de toezichthouder in bijvoorbeeld Cyprus, als het pensioenfonds daarnaartoe wil gaan. Klopt het dan dat je dit wel kunt aanvechten, maar alleen bij de rechter in Cyprus en niet bij de rechtbank van Amsterdam?

Staatssecretaris **Klijnsma**:

Er is inderdaad een aantal toezichtscriteria op basis waarvan de Nederlandsche Bank dat vetorecht kan uitoefenen. Die zijn minutieus aan het papier toevertrouwd. U vroeg of, als een fonds naar Cyprus gaat, de rechtbank in Cyprus, de rechtbank in Nederland of de Europese rechtbank bevoegd is. Dat kan ik voor u laten uitzoeken. Het allerbelangrijkste is dat de Nederlandsche Bank het vetorecht kan uitoefenen als een fonds verhuisplannen heeft.

De heer **Omtzigt** (CDA):

Dat vetorecht in artikel 5b lijkt zeer gelimiteerd. Het is namelijk beperkt tot: 1. Als het fonds gesplitst wordt, mogen de achterblijvers niet benadeeld worden. Maar meestal worden fondsen niet gesplitst. 2. Het gaat erom dat individuele pensioenen niet mogen worden gekort op het moment van overdracht. Als je overhevelt naar een land waar het toezicht veel lakser is, hoef je niet te korten op het moment van overdracht. 3. Als alle fondsen maar overgaan. Ja, dat lijkt me duidelijk. Als je een fonds hebt met €100 erin, mag je natuurlijk niet maar €80 overdragen om de overige €20 in je zak te stoppen. Daar zullen we het snel over eens zijn, want niemand zal denken dat dat een goed idee is. Er mag niet worden getoetst op de vraag of de deelnemers goed beschermd worden in het andere land. De Nederlandse deelnemers die in Nederland verplicht een pensioen hebben opgebouwd, moeten dan maar hopen dat het goed gaat in dat andere land. Klopt het dat DNB dus maar zeer beperkte mogelijkheden heeft om iets te vetoën? Als iemand het niet eens is met DNB, kan hij dan alleen maar naar de rechtbank in Cyprus of Malta gaan en niet naar de rechtbank in Amsterdam?

Staatssecretaris **Klijnsma**:

De meerwaarde van de richtlijn is dat er nu ook op Europees niveau sprake is van een driedubbel slot. De Nederlandsche Bank kan nee zeggen als de rechten van de deelnemers worden aangetast, als de financiële positie van een fonds niet op orde is of als de achterblijvers niet worden beschermd. Dat is natuurlijk heel fundamenteel. Op dit moment gaan er ook fondsen naar het buitenland en het is essentieel dat we dat nu ook Europees gaan borgen. Daarnaast moeten de deelnemers of hun vertegenwoordigers instemmen met het vertrek van een fonds naar het buitenland. Dankzij de Kamer heeft de OR daar ook een veel steviger positie in gekregen. Ten slotte moet ook de buitenlandse toezichthouder controleren of de langetermijnbelangen van de deelnemers goed beschermd zijn. Kortom, er zit echt een driedubbel slot op.

Mevrouw **Lodders** (VVD):

Kan de staatssecretaris bevestigen dat het sociaal recht van Nederland van toepassing blijft? Op het moment dat deze richtlijn niet van toepassing wordt, betekent dat dus dat DNB daarin geen vetorecht heeft en dat de pensioenuitvoerders of de werkgevers hun regeling kunnen onderbrengen in het buitenland, zonder die toets.

Staatssecretaris **Klijnsma**:

De tweede vraag heb ik niet goed begrepen. De eerste vraag is of ons sociaal recht van toepassing blijft. Het antwoord daarop is ja. En de tweede vraag ...?

Mevrouw Lodders (VVD):

Op het moment dat deze richtlijn in deze aangepaste vorm niet van toepassing wordt verklaard, heeft de Nederlandsche Bank, onze toezichthouder, geen vetorecht. Heb ik dat goed? Kunnen de pensioenen dan dus eigenlijk zonder die voorwaarden overgedragen worden naar andere landen?

Staatssecretaris Klijnsma:

Ja. Dit is in die zin echt een stap voorwaarts. Het verschaft iedereen heel veel helderheid. De reactie van bijvoorbeeld de Pensioenfederatie onderstreept dat dubbel en dwars.

De voorzitter:

Ik wil een punt van orde maken, want ik probeer een beetje te begrijpen hoe dit kan, zonder dat de Kamer hierover ruim van tevoren is geïnformeerd en zonder dat met de Kamer is besproken dat het op deze manier ... Nee, mijnheer Omtzigt, rustig! Dit is geen verwijt aan de Kamer. Ik zeg dit eigenlijk richting de staatssecretaris, want het gaat ook om het actief informeren en het feit dat informatie tijdig richting de Kamer moet komen om er zorgvuldig over te kunnen spreken.

De heer Omtzigt (CDA):

Voorzitter, wij hebben heel lang om de teksten gevraagd. We hebben twee jaar lang geen teksten gekregen. Na heel hard aandringen en na vragen van collega's Van Klaveren en Krol en ondergetekende kregen we gisteravond om 19.00 uur honderd pagina's tekst. Wat u verder ook van de inhoud vindt, dit is wel de wijze waarop wij in Nederland omgaan met 1.200 miljard euro pensioenvermogen. Wij krijgen 24 uur de tijd om hier ja of nee tegen te zeggen. Nu u erover begint, wil ik dit specifieke geval graag bij het Presidium neerleggen met de vraag hoe het Presidium eerder is omgegaan met het informatierecht van de Kamer in het geval van zulke zeer belangrijke Europese voorstellen. Die vraag stel ik namens de hele Kamer, zowel degenen die het hiermee eens zijn als degenen die het hiermee niet eens zijn.

De heer De Graaf (PVV):

Daarbij komt dat de tekst al op 15 juni bekend schijnt te zijn geweest. Daarna heeft de staatssecretaris een zogenaamde stilteprocedure ingelast, whatever that, in goed Nederlands, may be. Vervolgens krijgen we inderdaad vrijdag een briefje. Dat is na het brexitreferendum, terwijl het ervoor had moeten komen. Gisteravond krijgen we inderdaad 100 A4'tjes met lappen tekst. Dus steun voor wat de heer Omtzigt hier naar voren brengt. Dit moet inderdaad aan de orde worden gesteld in het Presidium. Ik vind dat de staatssecretaris van SZW alsnog een poging moet doen om antwoorden te geven op alle vragen die zojuist zijn gesteld, want ze heeft geen enkel antwoord gegeven.

De heer Dijkgraaf (SGP):

Ik wil dit onderstrepen. We hebben allemaal drukke agenda's. Vanaf de ontvangst van stukken tot nu heb ik geen moment kunnen inboeken in mijn agenda om naar de stukken te kijken, laat staan ze grondig tot mij te nemen. Dat zal voor veel collega's gelden. Volgens mij kun je dan maar één ding doen als Kamer, namelijk gewoon tegen dit voorstel stemmen. We hebben immers onvoldoende tijd gehad om de informatie tot ons te nemen.

De heer Van Weyenberg (D66):

Of je nu voor of tegen deze richtlijn bent, er is een extra waarborg doordat de Nederlandsche Bank kan vetoën. We praten hier echter wel al een jaar over in de Kamer. Ik moet toch constateren dat ik ook toen de Kamer vertrouwelijk is geïnformeerd over de stand van de onderhandelingen, sommige partijen die nu een heel nummer maken, wellicht vanwege tijdgebrek, niet in de zaal aanwezig heb gezien.

De heer Krol (50PLUS):

Ik steun het onderzoek van de heer Omtzigt van harte. Vorige week mochten we er niet over praten, omdat men bang was dat het de uitslag van het referendum in Engeland zou beïnvloeden. Ik vind het gek dat het er nu ineens met stoom en kokend water door moet.

De heer Ulenbelt (SP):

Ik heb het wel gelezen, gisteravond. Ik heb alles aan de kant gegooid. Het waren 100 pagina's. Het is onverantwoord. Heel Duitsland wordt uitgezonderd. Daar wisten we allemaal helemaal niets van. Steun voor het verzoek van de heer Omtzigt, want dit kan zo niet.

De heer Omtzigt (CDA):

We zijn inderdaad mondeling geïnformeerd twee weken geleden. Dat was echter op ambtelijk niveau en zonder dat we één tekst kregen. Laat ik het zo zeggen: ik ben op een paar punten wel geïnformeerd en op een paar punten was ik gewoon verbaasd over wat ik las. Ik heb vannacht tot half twee de stukken gelezen en ook juristen gevraagd om tot half twee met mij mee te lezen. Dat is het belang. Ik wil echt een brief hebben van de staatssecretaris, voor vanavond, voordat ze instemt, over wat ze zelf van de procedure vindt. Ik hoor graag of ze echt vindt dat wij op deze wijze haar werk kunnen controleren, ook omdat zij het afgelopen halfjaar zelf voorzitter is geweest van die triloogbijeenkomsten waarin deze voorstellen zijn gedaan. Nu moet zij zelf het antwoord schuldig blijven op de vraag of we naar de Nederlandse of de Cypriotische rechter moeten in een heel specifiek geval. Voor die tijd moeten we al stemmen over het instemmen met deze richtlijn. Dat kan niet zorgvuldig zijn. Dat aanvullende verzoek om een brief doe ik dus ook nog.

De voorzitter:

Ik kijk even of de staatssecretaris wil reageren.

Staatssecretaris Klijnsma:

Even voor de helderheid. Ik heb de Kamer afgelopen vrijdag per brief geïnformeerd over de hoofdlijnen van het onderhandelingsresultaat. De definitieve tekst was toen nog niet beschikbaar. Die tekst is gisteren verschenen en die heb ik toen onmiddellijk met de Kamer gedeeld. We hebben natuurlijk ook in een eerder stadium van gedachten gewisseld over de hoofdlijnen. Ik begrijp dat dit voor de Kamer ingewikkeld is, maar morgen is natuurlijk wel het moment suprême. Ik vind het ook heel goed dat we nu van gedachten wisselen.

De heer Omtzigt (CDA):

Ik heb een punt van orde, voorzitter.

De voorzitter:

Echt afrondend, mijnheer Omtzigt.

De heer Omtzigt (CDA):

De staatssecretaris heeft zelf aan de Kamer geschreven dat alle landen dit stuk in een zogenaamde "stilteprocedure" een week lang gehad hebben. Het had ook gewoon een week lang vertrouwelijk ter inzage kunnen liggen. Zelfs dat is niet gebeurd. Ik handhaaf mijn verzoek om een brief, want we hebben geen teksten gekregen. Op hoofdlijnen informeren in een brief is niet er zorgvuldig mee omgaan. Ik wil ook de juridische haken en ogen, zoals wie er nu toestemming mag geven en waarom er een uitzondering mag zijn, kunnen toetsen. Ik wil beide brieven voor morgen ontvangen, want dan wordt er een besluit genomen in Europa.

Mevrouw Vermeij (PvdA):

Als ik de hele procedure moet uitleggen, zijn we een kwartier verder. Ik heb bij andere woordvoerders een aantal elementen gemist, zoals het feit dat we hier als Kamer in gezamenlijkheid een lange traditie hebben om zeer kritisch naar Europese richtlijnen met betrekking tot het pensioenstelsel te kijken. We zijn ook vertrouwelijk gebriefd, wat volgens

mij een unicum is in een onderhandelingsfase. De stukken zijn na besluitvorming vertrouwelijk ter inzage gelegd in de Kamer, afgelopen donderdag — ja, mijnheer Omtzigt — en gisteravond hebben we de stukken gekregen. Soms is dat inderdaad hard doorwerken. Ik ben best bereid — mijnheer Omtzigt, luistert u ook even, want elke keer als u naar de microfoon stapt, dan wilt u een brief extra — om om een brief te vragen waarin de procedure uiteen wordt gezet. Want het gaat hierbij om de controlerende taak van de Kamer; daar ben ik gevoelig voor. Daar ben ik altijd zeer kritisch op en ook mijn partij is daar zeer kritisch op. Maar laat het daarin echt gewoon gaan over de route die is bewandeld. Die route is zeer ongelukkig. Die is zeer ongelukkig; dat zie ik ook wel. Laten we echter niet elke keer naar de interruptiemicrofoon stappen om een brief extra te vragen, want daarmee misbruiken we de procedure en de kracht die we hier in het parlement hebben.

De voorzitter:

Volgens mij is hierover voldoende gezegd. Eén punt is hierbij volgens mij belangrijk, namelijk de actieve informatieplicht van het kabinet aan de Kamer. Die is opgenomen in artikel 68 van de Grondwet. Daarover is op mijn verzoek ook een brief of een notitie naar de Kamer gestuurd. Het lijkt me goed als de Kamer een keer zo'n brief van het kabinet, over wat wel en wat niet met de Kamer wordt gewisseld en wat de kaders zijn, plenair zou behandelen. Dan is dat ook duidelijk.

Hiermee zijn we aan het einde gekomen van dit VSO.

Staatssecretaris Klijnsma:

Voorzitter, neemt u mij niet kwalijk.

De voorzitter:

Sorry, de staatssecretaris wil nog iets zeggen. Ga uw gang.

Staatssecretaris Klijnsma:

Het is natuurlijk wel goed om te zeggen wat ik namens het kabinet van de motie vind. Die motie moet ik ontraden. Ik wil natuurlijk met alle plezier een brief naar de Kamer sturen over hoe we met elkaar gevaren zijn. Maar het is heel belangrijk om te onderstrepen dat de Kamer vandaag wel iets over die motie zegt, want morgen wordt er natuurlijk wel een finale gespeeld.

De voorzitter:

Ja, we gaan over die motie straks ook stemmen.

De beraadslaging wordt gesloten.

De vergadering wordt enkele ogenblikken geschorst.

Stemmingen

Stemming motie Herziening richtlijn bedrijfspensioenfondsen

Aan de orde is **de stemming over een motie**, ingediend bij het **VSO Herziening van de richtlijn over regels voor bedrijfspensioenfondsen (IORP) COM (2014) 167 (33931, nr. 12)**,

te weten:

- de motie-Omtzigt c.s. over niet instemmen met de voorgestelde IORP-II-richtlijn (33931, nr. 15).

(Zie vergadering van heden.)

De voorzitter:

Het woord is aan de heer De Graaf.

De heer De Graaf (PVV):

Ik heb een ordevoorstel. We hebben net een kort debat gehad met de staatssecretaris. Er is één motie ingediend op initiatief van de heer Omtzigt van het CDA. We gaan zo stemmen over 1.200 miljard aan pensioengeld. Het gaat om Europese regelgeving die er morgen met stoom en kokend water in Brussel doorheen wordt gedrukt, zoals sommige collega's het zeiden. Het is onverantwoord dat de staatssecretaris op deze manier met de Kamer is omgegaan. Dat geldt ook voor de informatievoorziening. Wij hebben pas gisteren die spullen gekregen.

De voorzitter:

Wat is uw verzoek?

De heer De Graaf (PVV):

Mijn verzoek is om deze stemming uit te stellen tot zeker morgen na de regeling van werkzaamheden. Ik wil een hoofdelijke stemming over het voorstel om deze stemming uit te stellen tot morgen na de regeling van werkzaamheden.

De voorzitter:

Ik ga eerst kijken of er voldoende steun is voor het voorstel om de stemming over de ingediende motie van vandaag uit te stellen.

De heer Omtzigt (CDA):

De heer De Graaf heeft een punt als hij zegt dat het goed zou zijn om eerst antwoord te krijgen op de inhoudelijke vraag die niet beantwoord is, namelijk de vraag waar de rechtsmacht ligt, en op de procedurele vraag. Maar ik vermoed dat de vergadering van Coreper al heeft plaatsgevonden als wij morgen tot de regeling van werkzaamheden wachten. Ik hecht er natuurlijk wel aan dat deze motie in stemming wordt gebracht voor die vergadering, tenzij de regering eindelijk inziet dat ze dit punt ook van de agenda kan halen. Als de regering bereid is om dit van de agenda te halen — zij is immers voorzitter — dan kunnen we dat wellicht een week later doen en dan kunnen we er ordentelijk over spreken.

Staatssecretaris Klijnsma:

Die mogelijkheid is er niet, want wij zijn natuurlijk nog deze week voorzitter, dus dat is helder.

De voorzitter:

Dan gaan we nu stemmen, want de heer De Graaf deed het verzoek om een hoofdelijke stemming te houden over zijn verzoek tot uitstel.

De heer Omtzigt (CDA):

Ik wil de heer De Graaf vragen of hij zijn verzoek wil herformuleren tot een verzoek tot uitstel tot uiterlijk 10.15 uur morgenochtend. Dat is dan voor de vergadering van Coreper. Als de stukken van de regering er dan zijn, kan er op dat moment gestemd worden.

De heer De Graaf (PVV):

Ik ben het eens met dit verzoek. Ik ga akkoord met uitstel tot 10.15 uur.

De heer Dijkgraaf (SGP):

Ik zou nog wel van de staatssecretaris willen weten waarom het belangrijk is dat Nederland voorzitter is. Volgens mij kan het sowieso uitgesteld worden, of Nederland voorzitter is of niet. Dan kunnen wij gewoon fatsoenlijk naar de tekst kijken.

De heer Ulenbelt (SP):

Ik begrijp niet wat dat uitstel oplevert. Wat is het verschil tussen nu of morgenochtend om 10.15 uur stemmen? Ik zie dat niet.

De heer De Graaf (PVV):

Het gaat hier om de informatievoorziening. We hebben gisteravond de stukken gekregen. De heer Omtzigt heeft aangegeven wat een klus het is. Alle Kamerleden die over pensioenen gaan, zitten daarmee. We hebben die stukken gisteravond gekregen. Het gaat om 100 pagina's op A4-formaat. Daar hebben we gewoon de tijd voor nodig. Het gaat dus om de informatievoorziening en om de mogelijkheid om informatie op te nemen.

De voorzitter:

Het aanvragen van een hoofdelijke stemming is een recht van individuele Kamerleden. Je kunt dat niet tegenhouden of daarover stemmen. U wilt een hoofdelijke stemming over het voorstel om morgen om 10.15 uur te gaan stemmen, mijnheer De Graaf. We gaan nu dus hoofdelijk stemmen.

In stemming komt het verzoek van het lid De Graaf om morgenochtend om 10.15 uur te stemmen over de motie-Omtzigt (33931, nr. 15).

Vóór stemmen de leden: Leijten, Madlener, Merkies, Agnes Mulder, Van Nispen, Omtzigt, Van Raak, Rog, Ronnes, De Roon, Schouten, Segers, Siderius, Smaling, Van der Staaij, Thieme, Van Toorenburg, Ulenbelt, Van Vliet, Voordewind, Wassenberg, Wilders, Agema, Amhaouch, Bashir, Beertema, Bisschop, Van Bommel, Bontes, Martin Bosma, Bruins, Bruins Slot, Tony van Dijck, Dijkgraaf, Dik-Faber, Fritsma, Van Gerven, Gesthuizen, Geurts, De Graaf, Graus, Van Haersma Buma, Pieter Heerma, Helder, Van Helvert, Houwers, Karabulut, Keijzer, Van Klaveren, Klever, Knops, Kooiman en Krol.

Tegen stemmen de leden: Van Laar, De Lange, Leenders, Van der Linde, Lodders, Lucas, Maij, Marcouch, Van Meenen, Van Miltenburg, Mohandis, Monasch, Moors, Neppérus, Nijboer, Nijkerken-de Haan, Oosenbrug, Van Oosten, Pechtold, Potters, Recourt, Rutte, Samsom, Servaes, Straus, Swinkels, Tanamal, Taverne, Van Tongeren, Van Veen, Veldman, Verhoeven, Vermeij, Vermue, Visser, Volp, Voortman, Jan Vos, Mei Li Vos, Albert de Vries, Aukje de Vries, Vuijk, Van Weyenberg, Van Wijngaarden, Wolbert, Van 't Wout, Ypma, Yücel, Ziengs, Arib, Van Ark, Azmani, Belhaj, Bergkamp, De Boer, Remco Bosma, Bosman, Bouwmeester, Van der Burg, De Caluwé, Cegerek, Van Dekken, Otwin van Dijk, Pia Dijkstra, Remco Dijkstra, Dijkers, Duisenberg, Eijnsink, Elias, Fokke, Grashoff, Groot, Harbers, Rudmer Heerema, Hoogland, Jacobi, Jadnanansing, Kerstens, Klaver, Koolmees

en Koşer Kaya.

De voorzitter:

Ik constateer dat deze motie met 53 tegen 81 stemmen is verworpen.

Ik zie de heer De Graaf bij de interruptiemicrofoon.

De heer De Graaf (PVV):

Voorzitter. Ook over de motie vraag ik een hoofdelijke stemming aan.

In stemming komt de motie-Omtzigt c.s. over niet instemmen met de voorgestelde IORP-II-richtlijn (33931, nr. 15).

Vóór stemmen de leden: Madlener, Merkies, Agnes Mulder, Van Nispen, Omtzigt, Van Raak, Rog, Ronnes, De Roon, Schouten, Segers, Siderius, Smaling, Van der Staaïj, Thieme, Van Toorenborg, Ulenbelt, Van Vliet, Voordewind, Wassenberg, Wilders, Agema, Amhaouch, Bashir, Beertema, Bisschop, Van Bommel, Bontes, Martin Bosma, Bruins, Bruins Slot, Tony van Dijck, Dijkgraaf, Dik-Faber, Fritsma, Van Gerven, Gesthuizen, Geurts, De Graaf, Graus, Van Haersma Buma, Pieter Heerma, Helder, Van Helvert, Houwers, Karabulut, Keijzer, Van Klaveren, Klever, Knops, Kooiman, Krol en Leijten.

Tegen stemmen de leden: Van der Linde, Lodders, Lucas, Maij, Marcouch, Van Meenen, Van Miltenburg, Mohandis, Monasch, Moors, Neppérus, Nijboer, Nijkerken-de Haan, Oosenbrug, Van Oosten, Pechtold, Potters, Recourt, Rutte, Samsom, Servaes, Straus, Swinkels, Tanamal, Taverne, Van Tongeren, Van Veen, Veldman, Verhoeven, Vermeij, Vermue, Visser, Volp, Voortman, Jan Vos, Mei Li Vos, Albert de Vries, Aukje de Vries, Vuijk, Van Weyenberg, Van Wijngaarden, Wolbert, Van 't Wout, Ypma, Yücel, Ziengs, Arib, Van Ark, Azmani, Belhaj, Bergkamp, De Boer, Remco Bosma, Bosman, Bouwmeester, Van der Burg, De Caluwé, Cegerek, Van Dekken, Otwin van Dijk, Pia Dijkstra, Remco Dijkstra, Dijkers, Duisenberg, Eijssink, Elias, Fokke, Grashoff, Groot, Harbers, Rudmer Heerema, Hoogland, Jacobi, Jadnanansing, Kerstens, Klaver, Koolmees, Koşer Kaya, Van Laar, De Lange en Leenders.

De voorzitter:

Ik constateer dat deze motie met 53 tegen 81 stemmen is verworpen.

Hiermee zijn we aan het einde gekomen van deze stemmingen. Ik schors de vergadering.

De vergadering wordt van 15.05 uur tot 15.15 uur geschorst.